

Піскун А.В.

аспірант кафедри статистики,

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ВНД ТА СПОЖИВАННЯ В УКРАЇНІ

Дж.М.Кейнс відкрив тенденцію, яку назвав «Головним психологічним законом»: «Основний психологічний закон, на який ми можемо покластися не лише "аргіогі", виходячи з нашого знання людської природи, але й на основі детального вивчення досвіду, заключається в тому, що люди схильні, як правило, збільшувати своє споживання з ростом доходу, але не в тій же мірі, в якій зростає дохід» [1, с.211].

Таким чином, з ростом реального доходу суспільство не збільшує своє споживання на всю суму приросту доходу, тобто буде зберігатися все більш значна його частина.

В сучасній науці для міжнародних співвідношень макроекономічних показників використовують Систему національних рахунків (СНР). СНР - комплекс узгоджених показників, який охоплює і упорядковує систематичну інформацію, що відбиває всі аспекти та стадії відтворювального процесу, усі економічні операції всіх економічних агентів, усі активи та пасиви [2]. В центрі даної системи знаходиться блок найважливіших макроекономічних показників: валовий внутрішній продукт, національний дохід та їх компоненти. Показник валового наявного доходу дуже важливий, оскільки відбиває кінцеве споживання доходів на задоволення потреб секторів домашніх господарств, загального державного управління і некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства, а також на заощадження.

Використовуючи офіційні статистичні дані, розрахуємо темпи приросту валового наявного доходу та споживання в Україні за період з 2000 по 2010 роки [3].

Динаміка ВНД та споживання України за 2000-2010 рр.

Рік	Валовий наявний доход, млн. грн.	Темп приросту ВНД, %	Споживання, млн. грн.	Темп приросту споживання, %
2000	169878	-	127982	-
2001	208592	22,7	156344	22,1
2002	232957	11,6	170325	8,9
2003	275954	18,4	201624	18,3
2004	355364	28,7	245556	21,7
2005	451241	26,9	337879	37,5
2006	551886	22,3	424906	25,7
2007	735798	33,3	558581	31,4
2008	956375	29,9	758902	35,8
2009	924572	-3,4	772826	1,8
2010	1111879	20,2	914230	18,2

На основі даної таблиці можемо зробити наступні висновки:

1. В 2001 та 2003 роках споживання населення України збільшувалося майже такими ж темпами як і сам доход, тобто весь приріст ВНД йшов на задоволення споживчих потреб.

2. В 2002, 2004, 2007 та 2010 роках темпи приросту споживання нижчі за темпи приросту ВНД, тобто більша частина приросту доходу йшла не на споживання, а на заощадження.

3. В 2005, 2006 та 2008 роках темпи приросту споживання випереджали темпи приросту ВНД, тобто задоволення споживчих витрат в повній мірі здійснювалося за рахунок заощаджень.

4. Окремо необхідно виділити 2009 рік, в якому ВНД знизився на 3,4%, а споживання при цьому збільшилося на 1,8 %. Це пов'язано з

фінансовою економічною кризою та спадом виробництва не лише в Україні, а й в багатьох більш розвинутих країнах. Дохід не збільшувався, але потреби вимагають задоволення, саме тому споживання в 2008 році здійснювалося за рахунок заощаджень та збережень за минулі роки.

В статистиці для порівняння інтенсивності динаміки різних динамічних рядах використовують коефіцієнт випередження, який показує зростання або зменшення якого показника випереджало зростання або зменшення іншого показника. На основі таблиці розрахуємо даний показник. Таким чином, коефіцієнт випередження дорівнює 1,003 або 0,3%. Тобто в 2001-2010 рр. відносна швидкість зростання національного споживання випереджало зростання ВНД в Україні в 1,003 рази або на 0,3%.

Таким чином, для сучасної України характерно випередження росту споживання над ростом доходу, тобто в країні більша частина приросту ВНД йде на задоволення поточних споживчих витрат, а не на заощадження та збереження.

Література

1. Антология экономической классики. В 2-х томах. Т. 2. Предисловие, составление И.А. Столярова. – М.: «ЭКОНОВ», 1992. – 486 с.

2. Система национальных счетов 2008 г. / Комиссия Европейских сообществ, Международный валютный фонд, Организация экономического сотрудничества и развития, Организация Объединенных Наций, Всемирный банк [Электронный ресурс]. – Режим доступа: – <http://www.cisstat.com/rus/SNA2008Russian.pdf> – (Международный стандарт).

3. Статистичний щорічник України за 2011 рік / Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.ukrstat.gov.ua/>.